

15. Державна соціальна програма «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2021 року»: Постанова Кабінету Міністрів України № 453 від 30 травня 2018 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/453-2018-%D0%BF#Text>

16. Про утворення Координаційного штабу з питань захисту прав дитини в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України № 302 від 17.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/302-2022-%D0%BF#Text>

17. Лесько Н.В. Проблеми захисту дітей від насильства під час воєнних дій та збройних конфліктів. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2017. Вип. 46. Т.1. С. 161-164.

***Бесклеткіна Марина Юрївна,**
курсант навчально-наукового інституту
№ 1 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
Власенко Валерій Павлович
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук*

ТЛУМАЧЕННЯ НОРМ ПРАВА У ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Правильне розуміння всіма членами суспільства змісту норм права є необхідною умовою функціонування, розвитку та вдосконалення законодавства. Для того, щоб зрозуміти норму права її потрібно належним чином розтлумачити [5].

Забезпечення законності в державі здійснюється через реалізацію норм права у всіх сферах суспільного життя. Одним із інструментів якісної реалізації норм права є тлумачення норм права, під яким розуміють діяльність різних суб'єктів права щодо з'ясування та роз'яснення змісту норми права з метою її правильної реалізації [5].

Термін «тлумачення» вживається у трьох різних, хоча і пов'язаних між собою, значеннях.

По-перше, тлумаченням називається усвідомлення смислу і значення норми права особою, яка застосовує її (тлумачення за способом).

По-друге, тлумаченням іменують прийняття актів державними органами і висловлювання окремих осіб з метою роз'яснення змісту норми права (тлумачення за суб'єктом).

По-третє, тлумаченням також називається інтерпретація, тобто з'ясування співвідношення об'єкта норми права, що тлумачиться, з об'єктом (буквальним смислом) її тексту [3].

Необхідність тлумачення норм права обумовлена: швидкою зміною умов життя в суспільстві, абстрактним характером норм права, недоліками в роботі правотворчих органів, наявністю спеціальних правових понять, наявністю особливих виразів тощо. Питання тлумачення норм права відносяться до тих проблем, які мають безпосереднє практичне значення. Однією з умов високоякісної роботи поліцейських є належний рівень професійної майстерності, що дозволить їм повно, точно та швидко тлумачити ту чи іншу норму права [5].

Національна поліція, як правоохоронний орган реалізує свою діяльність згідно із Законом України «Про Національну поліцію України». Відповідно до статті 3 цього ж Закону поліція керується нормами права, що закріплені в Конституції України, міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, актами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, а також виданими відповідно до них актами Міністерства внутрішніх справ України, іншими нормативно-правовими актами [4].

У залежності від змісту діяльності, що виконується поліцією, представляється доцільним виділити три напрями, де тлумачення норм права відіграє важливу роль. Зокрема, під час правотворчої (нормотворчої), правозастосовної та правоохоронної діяльності.

Прийняті МВС України та Національною поліцією України нормативно-правові акти в сукупності із законами, указами Президента України, постановами і розпорядженнями

Кабінету Міністрів України утворюють нормативно-правову основу діяльності Національної поліції.

Видання Національною поліцією України нормативних актів спрямоване на виконання Конституції та законів України, їх деталізацію та створення умов для застосування норм права поліцейськими, що використовуючи свої владні повноваження, забезпечують реалізацію норм права відносно конкретних осіб і конкретної ситуації, здійснюючи тим самим правозастосовну діяльність.

Тлумачення слугує меті правильного, точного й одноманітного розуміння і застосування норм нормативно-правових актів, здійснюється в рамках законності [3].

Правильність та законність реалізації поліцейськими дискреційних повноважень також залежить від тлумачення норм права. Адже передбачена правом можливість суб'єктивного вибору найбільш оптимального правозастосовного рішення має певні рамки, які визначаються, власне, самим Законом. І для того щоб зрозуміти визначені законодавцем межі відповідної свободи під час прийняття поліцейським рішення слід здійснити тлумачення норм права, що уповноважують на прийняття відповідного рішення та містять заборони на дії в тій чи іншій ситуації. Тобто доцільно з'ясувати межі дискреційних повноважень, у яких суб'єкт правозастосування, на підставі комплексного аналізу обставин юридичної справи уповноважений винести оптимальне рішення з позиції принципів законності, справедливості, доцільності, обґрунтованості тощо.

Правоохоронна діяльність здійснюється компетентними органами держави за для охорони прав і свобод людини та громадянина, боротьби зі злочинністю, забезпечення безпеки та правопорядку в суспільстві. Така діяльність здійснюється у межах спеціально визначених правил і процедур та передбачає можливість застосування заходів державного примусу. На думку А. М. Колодія та А. Ю. Олійника, суб'єктами правоохоронної діяльності є структуровані колективи службовців, що здійснюють державні і недержавні функції контролю, нагляду, досудового слідства, охорону і захист усіх форм власності, охорону природи, охорону прав, свобод та

законних інтересів людини і громадянина, виконують інші правоохоронні функції [2, с. 245].

Оскільки здійснення правоохоронної діяльності Національною поліцією України складається із спеціально встановлених юридичних процедур, відповідно тлумачення норм права має особливе значення. Адже сприяє поліцейському правильно розуміти дійсний зміст норми права та надати розгорнуте, обґрунтоване роз'яснення іншим.

Тлумачення норм права у правоохоронній поліцейській діяльності доцільно розуміти як об'єктивно необхідний процес з'ясування та роз'яснення змісту норм права під час охорони прав і свобод людини та громадянина, боротьби зі злочинністю, забезпечення безпеки та правопорядку в суспільстві.

Враховуючи вищенаведене, можна зробити висновок, що тлумачення норм права – обов'язкова умова реалізації права, дотримання законності та ефективності здійснення правоохоронної поліцейської діяльності. Надзвичайно актуальним є також розробка нових нормативно-правових актів та їх реалізація, запорукою цього є правильне тлумачення норм права.

Список використаних джерел

1. Кельман М.С. Загальна теорія держави та права: підручник / М.С. Кельман, О.Г. Мурашин, Н.М. Хома. [3-тє вид.]. Львів: Новий Світ., 2007. 584 с.

2. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Правознавство : підручник. Київ: Правова єдність, 2009. 792 с.

3. Правозастосування : навч. посіб. / О. А. Назаренко та ін. / За заг. ред. С. Д. Гусарєва. Київ : НАВС, ФОП Маслаков, 2020. 160 с.

4. Про національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

5. Теорія держави та права : навч. посіб. / [С. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. Київ : НАВС, ФОП Маслаков, 2017. 320 с.